

V. 10. OBČANSKÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **občanská výchova** vychází ze vzdělávacího oboru **Výchova k občanství**, který je součástí vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**.

Cílem vyučovacího **občanské výchovy** je vychovávat mladého člověka ke zdravému životnímu stylu, připravovat ho na život ve své budoucí rodině a plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti. Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivce do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, usiluje o vytvoření a upevnění jejich osobní i občanské odpovědnosti a motivuje je k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

■ OBSAHOVÉ, ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU

Občanská výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 6. - 9. ročníku. Navazuje na základy (dovednosti, vědomosti, postoje), které žáci získali v prvouce, vlastivědě a přírodovědě v 1. - 5. ročníku.

Obsah a cíle výuky občanské výchovy:

- poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- orientace v problematice peněz a cen a odpovědné spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života a majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech
- utváření vědomí vlastní identity, rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- vnímání pocitu sounáležitosti s vlastní rodinou i širším společenstvím
- výchova k úctě k sobě, svému partnerovi, své rodině, vlastnímu národu i jiným národům a etnikům, k respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě
- poznávání otázek obrany státu
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití
- zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, zaujímání a obhajování vlastních postojů a přiměřené obhajování svých práv
- příprava žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti)
- příprava žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací.

Výuka občanské výchovy je rozdělena do pěti tematických celků:

1. Člověk ve společnosti
2. Člověk jako jedinec
3. Člověk, stát a hospodářství
4. Člověk, stát a právo
5. Mezinárodní vztahy, globální svět

Vyučovací předmět **občanská výchova** se vyučuje v 6. – 9. ročníku s hodinovými dotacemi podle školního učebního plánu:

	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Počet hodin	1	1	1	1
Z toho DČD*	0	0	0	0

*DČD = disponibilní časová dotace

Z kapitoly „Zařazení průřezových témat“ je zřejmé, v kterém ročníku a jakou formou se v předmětu **občanská výchova** realizují jednotlivá **průřezová témata**.

Výuka **občanské výchovy** probíhá převážně v kmenových třídách. Nedílnou součástí výuky jsou také různé exkurze a výstavy. V počítačové učebně mohou žáci v hodinách občanské výchovy vyhledávat informace na internetu (i s využitím cizího jazyka) a využívat různé výukové programy. V univerzální učebně mohou shlédnout dokumentární filmy nebo pracovat na interaktivní tabuli.

▣ VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PŘEDMĚTU**◦ Kompetence k učení**

- při hodnocení používáme převážně prvky pozitivní motivace
- oceňujeme každou iniciativu žáků, každý samostatně projevený zájem o učivo
- hodnotíme nejen míru splnění požadavků, ale také individuální pokrok žáka v souladu s jeho individuálními možnostmi
- rozlišujeme základní a rozšiřující učivo, přihlížíme k individuálním možnostem každého žáka
- samostatnou a tvořivou práci probouzíme v žácích trvalý zájem o učení
- připravujeme žáky na celoživotní učení, učíme je využívat různé zdroje informací, podporujeme využívání cizího jazyka a výpočetní techniky
- učíme žáky vybrat ze studijních materiálů základní informace, rozlišit podstatné od nepodstatného a s pomocí vyučujícího získané základní informace zpracovat do formy přehledných písemných poznámek
- učíme žáky používat metody „time managementu“ a „self managementu“; učíme žáky plánovat a organizovat vlastní práci (stanovit si vlastní časový plán, organizovat své pracovní místo i prostředí tak, aby proces učení neovlivňovaly nežádoucí rušivé podněty)
- vedeme žáky k hodnocení vlastních pokroků a rozpoznávání problémů, které mu brání v učení
- učíme žáky hodnotit význam školního vzdělání i celoživotního vzdělávání v souvislosti s profesním uplatněním
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme

◦ Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky řešit problémy vytvářením praktických problémových úloh a situací
- naučíme žáky na modelových příkladech ve svých předmětech algoritmu řešení problémů
- podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému
- podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů

- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů,
- učíme žáky při řešení problémů používat metodu „SWOT analýza“ a metodu „brainstorming“,
- nabízíme možnosti řešení problémů, ale ponecháváme žákům vlastní odpovědnost za jejich vyřešení
- neustále monitorujeme, jak žáci zvládají řešení problémů
- učíme žáky, jak některým problémům předcházet
- podporujeme žáky v používání digitálních technologií pro zlepšování prostředí, ve kterém žijí (např. pro objevování problémů, pro jejich řešení, pro prezentaci výsledků)

◦ **Kompetence komunikativní**

- dbáme na kulturní úroveň komunikace, netolerujeme nezdvořilé a vulgární vyjadřování
- rozvíjíme slovní zásobu žáků, vedeme žáky k porozumění a aktivnímu používání odborných termínů
- podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa
- podporujeme rozvoj komunikačních dovedností v cizím jazyku
- učíme žáky naslouchat druhým jako základ účinné komunikace
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky různých věkových kategorií
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně a srozumitelně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, power pointová prezentace apod.)
- rozvíjíme schopnost žáků používat rozumnou a klidnou argumentaci při obhajování svých práv
- nacvičujeme komunikaci s úřady a pomáhajícími organizacemi, v různých společenských a krizových situacích
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí

◦ **Kompetence sociální a personální**

- podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učíme žáky navozovat a udržovat přátelské a partnerské vztahy na základě respektu, tolerance a empatie
- vedeme žáky k toleranci a respektu k ostatním lidem bez ohledu na jejich vzájemné odlišnosti
- netolerujeme nekomarádské chování a odmítnutí požadované pomoci
- učíme žáky rozpoznat, kdy někdo jiný potřebuje jejich pomoc a umět ji poskytnout
- vedeme žáky k pocitu radosti z poskytované pomoci a k ocenění poskytnuté pomoci
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel chování stanovených školním řádem ve škole i mimo školu, vedeme žáky k pochopení nutnosti stanovení pravidel a jejich respektování
- učíme žáky rozpoznávat nevhodné a rizikové chování a uvědomovat si jeho možné důsledky
- nabízíme vhodné volnočasové aktivity jako prevenci ohrožení sociálně patologickými jevy
- rozvíjíme schopnost sebeovládání a seberegulace chování žáků
- seznamujeme žáky s nebezpečím psychického a fyzického zneužívání vlastní osoby a poskytujeme návod, jak tyto situace řešit
- vedeme žáky k zodpovědnému budování a spravování digitální identity a zařazujeme aktivity, které vedou žáky k posuzování jejich digitální stopy
- vysvětlujeme nebezpečí sociálních nebo názorových bublin

◦ **Kompetence občanské**

- učíme žáky respektovat společenské normy, pravidla soužití a právní ustanovení a uvědomovat si rizika a možné důsledky jejich porušování
- seznamujeme žáky se základními právními dokumenty formulujícími práva a povinnosti občanů ČR (Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, Zákoník práce, Zákon o rodině)

- vedeme žáky k pochopení základních principů fungování demokratické společnosti
- vedeme žáky ke kritickému postoji ke všem projevům rasismu, xenofobie, diskriminace, násilí, zneužívání a vandalismu; netolerujeme otevřenou ani skrytou podporu těchto negativních jevů
- učíme žáky chovat se s úctou ke všem lidem bez ohledu na pohlaví, národnost, rasu, náboženské vyznání, sexuální orientaci, zdravotní stav a věk
- vedeme žáky k odpovědnosti při hospodaření s penězi
- vedeme žáky k respektování autorit
- učíme žáky rozpoznat a řešit nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- učíme žáky využívat v krizových situacích služeb pomáhajících organizací
- seznamujeme žáky se systémem lékařské a sociální péče v České republice
- učíme žáky orientovat se v základních otázkách obrany státu
- využíváme pomoci a zkušeností odborníků, podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s výchovnými poradci, pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálně pedagogickým centrem, odborem péče o dítě, obcí, policií, složkami IZS apod.;
- nacvičujeme se žáky základní techniky odmítání návykových látek a obrany před všemi formami násilí a zneužívání
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí jako základní podmínky zdravého života
- učíme žáky zvládat běžnou komunikaci s úřady
- učíme žáky řešit mimořádné a krizové situace, přivolat pomoc, respektovat pokyny kompetentních osob a podle svých možností poskytnout první pomoc
- rozvíjíme u žáků právní povědomí pro situace v digitálním prostředí; vedeme žáky k tomu, aby ve svých školních i domácích úkolech dodržovali autorská práva a citovali informační zdroje
- motivujeme žáky k tomu, aby prostřednictvím digitálních technologií vyjadřovali své názory, ověřovali fakta, aby digitální technologie využívali pro zapojování se do rozhodování na třídní, celoškolní i mimoškolní úrovni a aby jejich prostřednictvím navazovali a udržovali kontakty a propojovali lidi

◦ **Kompetence pracovní**

- učíme žáky respektovat pravidla práce v týmu (případně si určovat vlastní pravidla)
- učíme žáky reálně posoudit výsledky své práce i práce týmu, zhodnotit vlastní pokrok a přínos pro práci týmu
- vedeme žáky k poznání osobních charakterových vlastností, schopností, zájmů a cílů
- učíme žáky reálně posoudit svoje možnosti uplatnění na pracovním trhu (i v rámci Evropské unie)
- seznamujeme různými formami (exkurze, film, beseda apod.) žáky s různými profesemi; cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia
- učíme žáky vyhledávat informace o možnostech dalšího studia, zaměstnání, zvyšování kvalifikace a rekvalifikace
- vedeme žáky k poznání vztahu mezi výškou dosaženého vzdělání a mírou kvalifikace, učíme žáky hodnotit význam školního vzdělání i celoživotního vzdělávání v souvislosti s profesním uplatněním
- učíme žáky určovat míru potřebné kvalifikace pro různé pracovní profese
- seznamujeme žáky s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů vyplývajícími z pracovního poměru podle Zákoníku práce
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce

◦ **Kompetence digitální**

- vedeme žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- vedeme žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě
- podporujeme utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí

▣ OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (OVO) VZDĚLÁVACÍHO OBORU VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

1. ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání

VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu

VO-9-1-03 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí

VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích

VO-9-1-05 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám

VO-9-1-06 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

Učivo:

naše škola - život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společenská pravidla a normy; vklad vzdělání pro život

naše obec, region, kraj - důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku

naše vlast - pojem vlast a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny

kulturní život - rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky komunikace

lidská setkání - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, lékařská a sociální péče v ČR

vztahy mezi lidmi - osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti

zásady lidského soužití - morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Očekávané výstupy

žák

VO-9-1-04p respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití

VO-9-1-04p uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem

VO-9-1-05p rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům

VO-9-1-06p je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie

VO-9-1-05p respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

Učivo:

mezilidské vztahy ve společnosti

- základní pravidla společenského chování

- mezilidská komunikace; komunikace v různých společenských situacích, komunikace v krizových a život ohrožujících situacích

- přátelské vztahy, úcta k člověku, mezilidské vztahy založené na respektu, toleranci a empatii

- rovnoprávné postavení mužů a žen; rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin, problémy lidské nesnášenlivosti (rasismus, xenofobie)

- mravní hodnoty jedince; osobní vlastnosti, schopnosti, zájmy a cíle
 - otázky víry a náboženství, nebezpečí spojená s náboženskými sektami
 - projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem; vandalismus, šikana, psychické a fyzické a zneužívání; základní techniky obrany před různými formami násilí, techniky odmítání návykových látek, nebezpečí spojená s patologickým hráčstvím
- ochrana osob za mimořádných událostí** - řešení krizových situací, přivolání pomoci, evakuace školy, první pomoc

2. ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- VO-9-2-03 kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Učivo:

podobnost a odlišnost lidí - projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál

vnitřní svět člověka - vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí

osobní rozvoj - životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-2-01p chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním
- VO-9-2-04p formuluje své nejbližší plány

Učivo:

školství v ČR - právo na vzdělání, význam vzdělání, školský systém; příprava na profesní uplatnění; systém celoživotního vzdělávání

pracovní uplatnění - kvalifikace, rekvalifikace; odměna za práci; daně; nezaměstnanost; pracovní úřady, finanční podpora v nezaměstnanosti

plánování budoucnosti (v osobním i profesním životě) na základě reálného zhodnocení vlastních schopností, dovedností, zájmů a cílů

3. ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti
- VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit
- VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu

Učivo:

majetek, vlastnictví - formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi a majetkem

peníze - formy placení

hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní

banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků

principy tržního hospodářství - nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-3-02p stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- VO-9-3-02p sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti
- VO-9-3-03p ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet
- VO-9-3-04p uvede příklady služeb, které banky nabízejí
- VO-9-3-07p uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany

Učivo:

rodina - funkce a struktura rodiny, práva a povinnosti členů rodiny, spolupráce v rodině, odpovědnost

rodičů za výchovu dětí; úplná a neúplná rodina, náhradní rodinná péče
 hospodaření rodiny - rozpočet rodiny, hotovostní a bezhotovostní způsoby platby, bankovní služby
zdravotní a sociální péče - systém zdravotní péče; zdravotní a sociální pojištění; sociální zabezpečení;
 orgány a instituce zdravotní a sociální péče; pomáhající organizace

4. ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky

VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu

Očekávané výstupy

žák

VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů

VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů

VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práva spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod

VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství

VO-9-4-07 uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci

VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování

VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů

VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

Učivo:

právní základy státu - znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu

státní správa a samospráva - orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly

principy demokracie - znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus; význam a formy voleb do zastupitelstev

lidská práva - základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace

právní řád České republiky - význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, systém soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů

protiprávní jednání - druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševním vlastnictvím

právo v každodenním životě - důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Očekávané výstupy

žák

VO-9-4-02p uvede základní prvky fungování demokratické společnosti

VO-9-4-02p chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy

VO-9-4-02p uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání

VO-9-4-04p vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů

VO-9-4-05p na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu

VO-9-4-05p uvede příklady jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele

VO-9-4-08p uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání

VO-9-4-09p uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků

VO-9-4-09p vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu

VO-9-4-10p rozezná nebezpečí, ohrožení sociálně patologickými jevy

VO-9-4-10p v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

Učivo:

právní základy státu - Ústava a zákony ČR, zákonodárná moc; prezident republiky; složky státní moci, jejich orgány a instituce; politické strany; státní občanství; státní symboly

státní správa a samospráva - orgány a instituce státní správy a samosprávy; volby do zastupitelských orgánů

lidská práva - principy demokracie; základní lidská práva, Listina základních práv a svobod, práva dítěte a jejich ochrana, rodinné právo; týrané a zneužívané dítě, šikana; práva národnostních menšin, diskriminace; práva spotřebitele, ochrana lidských práv,

člověk a právo - práva a povinnosti občana, právní řád; orgány právní ochrany, soudy; právní dokumenty občana; právní vztahy a z nich vyplývající závazky; pracovní právo; osobní vlastnictví; druh a postihy protiprávního jednání; trestná činnost mládeže

5. MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování

VO-9-5-02 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva

VO-9-5-03 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů

Učivo:

evropská integrace - podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR

globalizace - projevy, významné globální problémy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

Očekávané výstupy

Žák

VO-9-5-01p uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

Učivo:

evropská integrace - členské státy EU, postavení ČR v rámci EU, práva občanů ČR v rámci EU